

คำถามทบทวนบทที่ 2

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาซึ่งเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อันเนื่องมาจากการจัดการศึกษา สามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับ อะไรบ้าง จงอธิบาย

ตอบ จุดมุ่งหมายทางการศึกษาเป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอัน เนื่องมาจากการจัดการศึกษา ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ

จุดมุ่งหมายระดับชาติ ระดับหลักสูตร ระดับกลุ่มวิชา ระดับรายวิชา และระดับการสอน อันเป็นจุดประสงค์สำคัญที่เกี่ยวข้อง โดยตรงกับการประเมินผลผู้เรียนว่ามีคุณลักษณะตามที่คาดหวังหรือไม่ ดังนั้นจุดประสงค์เชิง พฤติกรรมจึงต้องเขียนให้ชัดเจน ประกอบด้วย พฤติกรรมที่คาดหวัง สถานการณ์ และเกณฑ์

จุดมุ่งหมายทางการศึกษา ได้แก่ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย พุทธิพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เน้น สติปัญญาของบุคคลที่เป็นผลจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบ่งได้เป็น 6 ระดับ คือ

ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า จิตพิสัยเป็น พฤติกรรมที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ

การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย สำหรับทักษะพิสัยเป็นพฤติกรรมที่เน้น ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและชำนาญแบ่งได้เป็น 6 ระดับ คือ

การรับรู้ที่จะปฏิบัติ การปฏิบัติตามคำแนะนำ การปฏิบัติแบบอัตโนมัติ การปฏิบัติที่สลับซับซ้อน การปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติ และการริเริ่มสร้างสรรค์ พฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย มีความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กัน ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงต้องดำเนินการวัดและประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรมตาม เจตนารมณ์ของหลักสูตร

2. การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามที่ต้องการ จำเป็นต้องอาศัยการวัดและประเมินผลในการตรวจสอบคุณลักษณะใดบ้าง จงอธิบาย

ตอบ ในปัจจุบันการวัดและประเมินผลแนวใหม่เกิดขึ้นและจะมุ่งเน้นการวัดและประเมินผลตาม สภาพจริง เพื่อการเสริมสร้างให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริงได้อย่างกลมกลืน ดังนั้น การวัดและประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียนหรือบุคคลทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่ง สามารถนำมาใช้เป็นหลักมาตรฐานของการวัดและประเมินผลแล้ว แต่ในการวัดและประเมินผล พฤติกรรมดังกล่าวยังสามารถเชื่อมโยงหรือบูรณาการพฤติกรรมทุกด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้ด้วย อันก่อให้เกิดแนวคิดเชิงพฤติกรรมขึ้นใหม่อีกด้านหนึ่ง เรียกชื่อว่า สัมพันธพิสัย (Interpersonal Skill Domain) โดยหมายถึง การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับขององค์รวมที่เกิดขึ้นตามสภาวะ แวดล้อมหรือสถานการณ์ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ อันประกอบด้วย พฤติกรรม 6 ระดับ กล่าวคือ

- 1) พฤติกรรมการให้ข้อมูลหรือการถามหาข้อมูลจากผู้อื่น (seeking and giving information)
- 2) พฤติกรรมการให้คำแนะนำและการนำเสนอตนเองต่อผู้อื่น (proposing) 3) พฤติกรรมการสร้างความสามารถในการพัฒนาความคิดเห็น การขยายความคิดเห็น และการให้การสนับสนุนความคิดเห็นของผู้อื่น (building and supporting)
- 4) พฤติกรรมการอภิปรายผลให้ผู้อื่น หยุดการแสดงความคิดเห็น และสามารถเรียกร้องให้ผู้อื่นเสนอความคิดเห็นได้ (shutting out and bringing in)
- 5) พฤติกรรมการสร้างความสามารถในการแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ และการให้ข้อคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้อื่น (disagreeing) และ
- 6) พฤติกรรมการสรุปความคิดเห็นจากข้อมูล ทั้งหมดในการอภิปรายผล (summarizing) เป็นต้น

3. จงจำแนกความแตกต่างของพฤติกรรมทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย โดยระดับของพฤติกรรมทางการศึกษามาด้วย

ตอบ พฤติกรรมทางการ ศึกษาจึงหมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียนภายหลัง จากผ่านกระบวนการทางการศึกษาไป แล้ว ซึ่งระบุไว้ในจุดมุ่งหมายทางการศึกษาเพื่อให้ผู้สอนตระหนักเสมอว่าจะสอนอะไร สอนไปทำไม และต้องการสอนให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะออกมาในรูปใด การวัดและประเมินผลการศึกษาของผู้สอนจึง จำเป็นจะต้อง ยึดพฤติกรรมทางการศึกษาเป็นหลัก โดยพฤติกรรมทางการศึกษาที่วิเคราะห์จาก แนวคิด ของบลูม (Bloom, 1959) และพุลลธร์พีย์ นาคนาคา (2546) ได้สรุปว่า พฤติกรรมทางการศึกษาที่เป็น เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาของทุกระดับการ ศึกษาครอบคลุมพฤติกรรม 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการวัดและประเมินผลคุณลักษณะทางด้าน สติปัญญาที่บ่งบอกความสามารถทางสมอง ความคิดและการแก้ปัญหา โดยพฤติกรรม ทางด้านนี้เป็น วัตถุประสงค์หนึ่งของการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นพฤติกรรม การกระทำที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการทางสมอง หรือทักษะทางสมอง หรือสติปัญญา การเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถ และ การแก้ปัญหาของบุคคล ซึ่งได้พัฒนาจากง่ายไป สู่สิ่งที่ยากหรือซับซ้อน และจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัยจำแนก ได้ 6 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

1. ความรู้ความจำ (knowledge)
 2. ความเข้าใจ (comprehension)
 3. การนำไปใช้ (application)
 4. การวิเคราะห์ (analysis)
 5. การสังเคราะห์ (synthesis)
 - 6.การประเมินค่า(evaluation)
- ระดับสูงสุด (Highest level)

พฤติกรรมพุทธิพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรม 6 ระดับ ได้แก่ ระดับพฤติกรรมต่ำสุด คือ ความรู้ความจำ โดยเริ่มจากเนื้อเรื่องไปสู่การดำเนินการ สุดท้ายเป็น ทฤษฎีและโครงสร้าง ระดับพฤติกรรมถัดมา คือ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และระดับพฤติกรรมสูงสุด คือ การประเมินค่า ซึ่งเป็นการแสดงสมรรถนะและความสามารถของบุคคล นั้น ๆ ให้ปรากฏจนพัฒนาเป็นศักยภาพของตนเอง เป็นต้น

2. ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการวัดและประเมินคุณลักษณะทางด้าน จิตใจ เจนคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม เป็นพฤติกรรมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการภายในของมนุษย์ คือ ความรู้สึก อารมณ์ ความ สนใจ เจตคติ และค่านิยม พฤติกรรมด้านจิตพิสัยจำแนกได้ 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับสูงสุด (Highest level)

5. การสร้างลักษณะนิสัย (characterization by a value complex)

4. การจัดระดับคุณค่า (organization)

3. การสร้างคุณค่า (valuing)

2. การตอบสนอง (responding)

1. การรับรู้ (receiving or attending)

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

พฤติกรรมจิตพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรม 5 ระดับ

ได้แก่ ระดับพฤติกรรมต่ำสุด คือ การรับรู้ โดยเริ่มจากการรู้จัก อยากรับรู้และคัดเลือกรับรู้ ระดับ พฤติกรรมถัดมา คือ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และระดับพฤติกรรมสูงสุด คือ การสร้างลักษณะนิสัยเพื่อการแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำออกมาตามอารมณ์และความรู้สึก ในด้านความสนใจ เจตคติ ความชื่นชม และค่านิยม จนสามารถพัฒนาเป็นคุณลักษณะของตนเอง

3. ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการวัดและประเมินพฤติกรรม ความสามารถในการใช้กลไกทางร่างกายและการประสานงานของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความสามารถในการกระทำ การปฏิบัติ และทักษะในการปฏิบัติงาน เป็นพฤติกรรมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการความสามารถในการด้าน การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการปฏิบัติหรือการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การ วิ่ง การกระโดด การเดิน การขับรถ การเดินร่า การเปิดประตู เป็นต้น พฤติกรรมด้านทักษะพิสัยจำแนกได้ 6 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับต่ำสุด (Lowest level)

1. การเคลื่อนไหวเชิงกิริยาสะท้อนกลับ (Reflex movements)

2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Basic-fundamental movements)

3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual abilities)

4. สมรรถภาพทางกาย (Physical abilities)

5. การเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยทักษะ (Skilled movements)

6. การสื่อสารที่ต้องใช้ทักษะระดับสูงในการแสดงออก (Non-discursive Communication)

ระดับสูงสุด (Highest level)

ทักษะพิสัย ประกอบด้วย พฤติกรรม 6 ระดับ คือ ระดับ พฤติกรรมต่ำสุดจะเริ่มเน้นที่การวัดพฤติกรรมทางด้านทักษะและกลไก ทั้งการวัดทักษะการ เคลื่อนไหว การปฏิบัติงานอย่างง่าย ๆ ไปจนกระทั่งถึงระดับพฤติกรรมสูงสุดที่เป็นทักษะการใช้ความชำนาญการขั้นสูง จนสามารถสร้างสรรค์ทักษะใหม่ ๆ ของตนเองขึ้นมาได้

4. การวัดด้านพุทธิพิสัยเป็นการวัดอะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตอบ การวัดด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นการวัดและประเมินผลคุณลักษณะทางด้าน สติปัญญาที่บ่งบอกความสามารถทางสมอง ความคิดและการแก้ปัญหา โดยพฤติกรรมทางด้านนี้เป็น วัตถุประสงค์หนึ่งของการวัดและประเมินผลการศึกษา และเป็นพฤติกรรมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการทางสมอง หรือทักษะทางสมอง หรือสติปัญญา การเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถ และการแก้ปัญหาของบุคคล ซึ่งได้พัฒนาจากง่ายไปสู่สิ่งที่ยากหรือซับซ้อน และจากรูปธรรมไปสู่นามธรรม ตัวอย่างเช่น บอก เขียน อ่าน อธิบาย ระบุ บรรยาย สรุป สาธิต จำแนก จัดลำดับ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ออกแบบ ประเมิน ฯลฯ เป็นต้น

5. การวัดด้านจิตพิสัยเป็นการวัดอะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตอบ การวัดด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นการวัดและประเมินคุณลักษณะทางด้าน จิตใจ เจนคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรม โดยพฤติกรรมทางด้านพุทธิพิสัยเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อสามารถพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์ และเป็นพฤติกรรมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการภายในของมนุษย์ คือ ความรู้สึก อารมณ์ ความ สนใจ เจตคติ และค่านิยม ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะและแรงจูงใจของบุคคลหรือมนุษย์ในด้านนี้ จึงต้องอาศัยการปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยให้เกิดขึ้นมากกว่าความรู้หรือความเข้าใจ ตัวอย่างเช่น ความชอบ ความไม่ชอบ ความชื่นชม ความไม่ชื่นชม ความพึงพอใจ ความไม่พึงพอใจ ความเชื่อมั่น ความไม่ เชื่อมั่น ความภูมิใจ ความไม่ภูมิใจ อุดมคติ ค่านิยม และอื่น ๆ เป็นต้น

6. การวัดด้านทักษะพิสัยเป็นการวัดอะไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

ตอบ การวัดด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการวัดและประเมินพฤติกรรม ความสามารถในการใช้กลไกทางร่างกายและการประสานงานของกล้ามเนื้อที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความสามารถในการกระทำ การปฏิบัติ และทักษะในการปฏิบัติงาน โดยพฤติกรรมทางด้านทักษะ พิสัยเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวัดและประเมินผลทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาศักยภาพของ มนุษย์ให้สมบูรณ์ และเป็นพฤติกรรมการกระทำที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการความสามารถในการด้าน การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ของร่างกายในการปฏิบัติหรือการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ตัวอย่าง เช่น การ วิ่ง การกระโดด การเดิน การขับรถ การเดินรำ การเปิดประตู เป็นต้น พฤติกรรมที่ได้แสดงออก เหล่านั้นมุ่งเน้นความคล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องและชำนาญ

ซึ่งเริ่มจากการทำไม่ได้หรือทำไม่เป็น หรือทำได้ไม่ถูกต้อง จนสามารถพัฒนาเป็นการทำได้ดีหรือทำได้ถูกต้อง และพัฒนาอย่างต่อเนื่องจน เกิดเป็นความชำนาญต่อไป

7. จงเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมวัดด้านพุทธิพิสัยมา 5 ข้อ พร้อมบอกถึงพฤติกรรมที่คาดหวัง สถานการณ์ และเกณฑ์

ตอบ พฤติกรรมที่ คาดหวังด้านพุทธิพิสัย

1. ความรู้ความจำ ได้แก่ บอก บ่งชี้ บรรยาย เลือก นิยาม แยกประเภท เขียนรายการ จับคู่ ให้ชื่อ ให้หัวข้อ คัดเลือก กำหนด ลอก เป็นต้น

2. ความเข้าใจ ได้แก่ แปลง แก่ต่าง จำแนก แปล เปลี่ยนรูป ถอดความ ให้เหตุผล ตีความหมาย ชี้ให้เห็น ข้อแตกต่าง จัดอันดับ จัดเรียงใหม่ สรุป ขยาย ให้ตัวอย่าง ย่อ เป็นต้น

3.การนำไปใช้ ได้แก่ คำนวณ สร้าง แก้ปัญหา ผลิต แสดง ปรับ เปลี่ยน สาธิต การประยุกต์ การถ่ายทอด ค้นหา เป็นต้น

4. การวิเคราะห์ ได้แก่ จำแนกสกัดเขียนแผนผังค้นหาแยกแยะเลือกอธิบายแสดงให้เห็น บอกความแตกต่าง ลงสรุป จัดประเภท เปรียบเทียบ ระบุความสัมพันธ์ เป็นต้น

5.การสังเคราะห์ ได้แก่ รวบรวม ขยาย ผลิต วาง โครงการ ออกแบบ สร้าง พัฒนา อนุมาน พิสูจน์ ประดิษฐ์ แก้ไข ปรับปรุง สรุป ต่อเติมเสริมแต่ง เรียบเรียง เป็นต้น ตัวอย่างพฤติกรรมได้แก่

ตัวอย่างของการเขียนเกณฑ์ ได้แก่

(1) สามารถทำได้ถูกต้อง 8 ข้อ ใน 10 ข้อ

(2) เขียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับผลไม้ได้อย่างน้อย 12 ชื่อ

(3) ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80

สำหรับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สามารถกำหนดพฤติกรรมที่คาดหวัง สถานการณ์ หรือ เงื่อนไขและเกณฑ์ได้ครบทั้ง 3 องค์ประกอบดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) เมื่อกำหนดคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาให้ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของคำเหล่านั้นได้ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด จากจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมจะ สามารถจำแนกได้ว่า

พฤติกรรมที่คาดหวัง คือ ผู้เรียนสามารถบอกความหมายของคำเหล่านั้น

เงื่อนไขหรือสถานการณ์ คือ เมื่อกำหนดคำศัพท์ภาษาอังกฤษมาให้

เกณฑ์ คือ ถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด

8. จงเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมวัดด้านทักษะพิสัยมา 5 ข้อ พร้อมบอกถึงสถานการณ์ และเกณฑ์

ตอบ 1. การเคลื่อนไหวเชิงกิริยาสะท้อนกลับ (Reflex movements)

2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Basic-fundamental movements)

3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual abilities)

4. สมรรถภาพทางกาย (Physical abilities)

5. การเคลื่อนไหวที่ต้องอาศัยทักษะ (Skilled movements)

เงื่อนไขหรือสถานการณ์ (Situation) หมายถึง การกำหนดสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่นำไปใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมที่คาดหวังออกมา โดยเป็น ข้อความที่มักใช้คำว่า เมื่อ เช่น เมื่อกำหนด หลังจากนั้น ถ้า...แล้ว เมื่อ...แล้ว หลังจาก...แล้ว เป็นต้น

เกณฑ์ (Criteria) หมายถึง การกำหนดระดับหรือมาตรฐานขั้นต่ำของความสามารถหรือการกระทำที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนสามารถที่จะทำให้อรรถจุดประสงค์ตามที่ กำหนดไว้ได้หรือไม่ หรือเป็นการกำหนดระดับความสามารถว่า ผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมที่ คาดหวังอยู่ในระดับใดจึงจะยอมรับได้ว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมนั้นจริง โดยสามารถกำหนดเกณฑ์ได้ทั้ง ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

นางสาวชลธิชา จิตรราช รหัส 571151321097

